

Nr 182.

Av herr **Johansson** i Öckerö m. fl., angående utredning
av fiskerinäringens efterkrigsproblem.

Den 28 juni 1935 tillkallade statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet sakkunniga att verkställa utredning och avgiva förslag till åtgärder för främjande av fiskerinäringens avsättningsmöjligheter. Sakkunniga, som antogo namnet 1935 års fiskerikutredning, avlämnade slutbetänkande och förslag i oktober 1937.

Dessa ha emellertid därefter till större delen icke blivit föremål för vidare behandling och sålunda ej heller föranlett åtgärder från regering eller riksdag. Anledningen härtill är främst att söka i att fiskets avsättningsförhållanden genom världskriget helt förändrats. Tillförseln från havsfisket har sålunda betydligt minskats. För västkustfisket var genomsnittsavkastningen under fyraårsperioden 1936—1939 i det närmaste 75 miljoner kg fisk per år, medan den under fyraårsperioden 1940—1943 stannade vid knappt 60 miljoner kg fisk per år, alltså en minskning med 20 %. Samtidigt har efterfrågan på fisk inom landet stigit högst avsevärt till följd av minskad tillgång på andra livsmedel, särskilt köttvaror. I stället för avsättningssvårigheter för fiskfångsterna har det motsatta problemet åtminstone tidvis uppstått, nämligen brist på fisk, och åtgärder ha vidtagits mot alltför höga priser på fisken.

När kriget nu synes lida mot sitt slut, befarar man emellertid allmänt, att en fredskris kommer att inträda, som med all sannolikhet kommer att drabba fiskerinäringen särskilt hårt. Dess avsättningssvårigheter bli med all sannolikhet minst lika allvarliga som efter förra världskriget. Redan under kriget har det visat sig, att så snart tillgången på andra näringsmedel, särskilt då köttvaror, något lättat, ha svårigheter att avyttra rikligare fiskfångster uppstått. Nordsjöns och Atlantens fiskbestånd ha nu under flera år varit fredat och fått tillväxa. Så snart krigförande och ockuperade länders fiskeflottor kunna återgå till fiske på dessa vatten, komma mycket betydande fiskmängder att kunna ilandföras.

Erfarenheten ger oss anledning förmoda, att de olika länderna komma att främja och skydda var och en sitt eget fiske. Det svenska fiskets avsättningssvårigheter kunna därigenom väntas åter bli aktualiserade i en utsträckning, som gör det till en tvingande nödvändighet att för fisket liksom för andra näringsgrenar redan nu planera för framtiden. Särskilt beträffande västkustfisket stå vi här inför problem av allvarlig art i icke blott ekonomiskt utan även socialt hänseende. Västkustfiskets båt- och redskapsbestånd uppskattas

i fiskeriintendentens årsredogörelse för 1943 till cirka 33 miljoner kronor, en siffra som snarare är för låg än för hög. Dessa båtar och redskap ägas, bortsett från ett fåtal ångtrålare och andra i Göteborg hemmahörande båtar, av enskilda fiskare och fiskelag, som för desamma satt sig i skuld till betydande belopp. En del av skulderna utgöres av statliga fiskerilån, vilka för närvarande uppgå till 4 700 000 kronor. Resten har upplånats hos bankinstitut och enskilda, där den ene fiskaren står i borgen för den andre och där de i stor utsträckning lämnat inteckningar i hus och hem som säkerhet.

Det torde ligga i öppen dag, att en period av stora avsättningssvårigheter och därmed följande dålig lönsamhet för en näringsgren med sådan ekonomisk och social uppbyggnad som västkustfisket representerar, kan medföra allvarliga följder såväl för den betydande befolkningsgrupp det här rör sig om som för ett stort antal kommuner. För undvikande av dylika risker synes det nödvändigt att förebyggande åtgärder från statsmakternas sida redan nu vidtagas.

I första hand bör detta lämpligen ske genom att en kommitté tillsättes med uppdrag att utreda de möjligheter, som förefinnas att efter det vapenstillstånd inträtt i Europa öka avsättningen av svensk fisk. Några av de problem, som böra tagas upp till behandling, kunna här antydvas.

Under normala förhållanden landa de svenska västkustfiskarna i betydande utsträckning sina fångster direkt i utländska hamnar. Den internationella fiskeristatistiken visar sålunda, att 1937 Sverige direkt i utländska hamnar landade 16 miljoner kg fisk. Sverige kommer i detta hänseende främst bland alla länder i norra och västra Europa. På andra plats följer Island (14 miljoner kg 1937). Dessa svenska landningar gälla framför allt engelska och danska hamnar. Det är naturligtvis av synnerligen stor vikt för det svenska havsfisket, att så snabbt efter fientligheternas upphörande som möjligt svenska fiskebåtar ges möjlighet att sälja i utländska hamnar och att dessa landningar icke drabbas alltför hårt av handelspolitiska hinder i form av kvoteringar och dylikt.

Även den från Sverige utgående fiskeexporten är av utomordentligt stor betydelse för avsättningen av västkustfiskets fångster. Sveriges export av fisk uppgick sålunda 1939 till 36 miljoner kg till ett värde av drygt 10 miljoner kronor. Det bör utredas möjligheterna att så snabbt som möjligt få denna export i gång igen samt även övervägas, i vilken utsträckning dessa livsmedel böra ingå i de leveranser, som komma att utgöra Sveriges andel av återuppbyggnadsarbetet i Europa.

I samband med åtgärder för att bereda den svenskfångade fisken tillräckligt utrymme på exportmarknaden bör övervägas vilka åtgärder, som bli nödvändiga för att bereda större avsättning på hemmamarknaden för svenska fiskares fångster.

En viktig faktor i avsättningsproblemet utgöra fiskets driftskostnader. Dessa påverka den svenska fiskens konkurrensförmåga såväl vid export som på den svenska marknaden. Stor uppmärksamhet bör därför ägnas frågan huru-

vida dessa kostnader kunna sänkas och därmed det svenska fiskets lönsamhet och konkurrensförmåga ökas. I samband härmed kan pekas på att för avsättningen på hemmamarknaden en del distributionsproblem finnas, som också böra ägnas uppmärksamhet.

Som ovan antytts finns det inför de avsättningssvårigheter, som efter kriget vänta fisket, åtskilliga problem, vilka redan nu behöva utredas. En planläggning av efterkrigstidens fiskerifrågor sker för övrigt redan i andra länder, och t. ex. i England har en offentlig brittisk kommitté publicerat ett betänkande rörande landets sillfiske efter kriget. För det svenska fiskets vidkommande är det hög tid på att en kommitté tillsättes med uppdrag att utreda och avge förslag till åtgärder i fråga om dels de problem, som här vidrörts, dels de ytterligare frågor, som allt efter det omställningen till fredsförhållanden närmar sig torde komma att aktualiseras.

Med stöd av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära en skyndsam utredning om fiskets efterkrigsproblem, varvid bland annat svenska fiskares möjlighet att landa fisk i utländska hamnar samt möjlighet till export i första hand måtte bliva föremål för skyndsam behandling.

Stockholm den 22 januari 1945.

Erik Johansson.

Birger Utbult.

Gösta Skoglund,
Umeå.

Gösta Andersson,
Mölnadal.

Ernst V. Staxäng.

J. W. Mårtensson.

C. O. Carlsson,
Bakeröd.

Wald. Svensson.
